

**PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG TIỂU HỌC CHIẾN THẮNG.**

===***===

BÁO CÁO SÁNG KIẾN

MỘT SỐ KINH NGHIỆM RÈN KỸ NĂNG ĐỌC

DIỄN CẢM CHO HỌC SINH LỚP 4.

Tác giả: PHẠM THỊ THU HÀ

Chức vụ/Đơn vị: Giáo viên Trường Tiểu học Chiến Thắng

Tháng 10, Năm 2018

Nội dung	Trang
I. Lời giới thiệu	3
II. Tên sáng kiến	4
III. Tác giả sáng kiến	4
IV. Chủ đầu tư tạo ra sáng kiến	4
V. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến	4
VI. Ngày sáng kiến được áp dụng	4
VII. Mô tả bản chất của sáng kiến	4-14
VIII. Những thông tin cần bảo mật	14
IX. Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến	14
X. Đánh giá lợi ích thu được	16
XI. Danh sách người tham gia sáng kiến	16
XIII. Đánh giá của hội đồng khoa học nhà trường	18

1. Lời giới thiệu:

Trong dạy học Tiếng Việt ở trường Tiểu học nói chung, dạy Tập đọc nói riêng có một vị trí vô cùng quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhân cách cho học sinh. Nếu nói bậc Tiểu học là nền tảng để học sinh có điều kiện học tiếp lên các bậc cao hơn, thì dạy tập đọc có vị trí then chốt để học sinh có kỹ năng sử dụng tốt tiếng mẹ đẻ, trau dồi ngôn ngữ, bồi dưỡng vốn kiến thức về đời sống, giúp các em có cơ sở để học tốt các môn học khác.

Một trong những niềm hạnh phúc lớn nhất của trẻ là được đến trường, được học đọc và viết. Biết đọc, biết viết là cả một thế giới mở ra trước mắt các em. Ngay từ những ngày đầu trẻ cắp sách tới trường việc dạy và hình thành, rèn luyện, phát triển các kỹ năng: nghe - nói - đọc - viết cho học sinh là nhiệm vụ trọng tâm của mỗi thầy cô. Trong đó dạy đọc có ý nghĩa to lớn. Nó trở thành một đòi hỏi cơ bản đầu tiên đối với trẻ. Đầu tiên trẻ phải học đọc, sau đó trẻ phải đọc để học. Đọc giúp trẻ em chiếm lĩnh được một ngôn ngữ dùng trong giao tiếp và học tập. Nó là công cụ để học tập các môn học khác. Nó tạo ra hứng thú và động cơ để học tập. Nó là một kỹ năng không thể thiếu được của con người.

Với chương trình Tiểu học mới, môn Tiếng Việt nói chung và yêu cầu luyện đọc cho học sinh nói riêng đã được quan tâm đúng mức. Phân môn Tập đọc có nhiệm vụ và đặc điểm riêng. Tập đọc rèn cho học sinh các kỹ năng đọc - nghe - nói. Cũng như ở các lớp dưới, thông qua hệ thống bài đọc và những câu hỏi tìm hiểu bài, phân môn Tập đọc lớp 4 cung cấp cho học sinh những hiểu biết về tự nhiên, xã hội và con người, cung cấp vốn từ, tăng cường khả năng diễn đạt, trang bị một số hiểu biết ban đầu về tác phẩm văn học, chú ý đến yêu cầu biểu cảm. Phân môn Tập đọc ở lớp 4 với mục đích giúp học sinh biết cách đọc các loại văn bản hành chính, khoa học, báo chí, văn học, phù hợp với thể loại và nội dung văn bản, thể hiện được tình cảm, thái độ của

tác giả, giọng điệu của nhân vật. Học hết lớp 4 học sinh cần đạt được yêu cầu cơ bản đọc có biểu cảm đoạn văn, đoạn thơ và đến lớp 4 yêu cầu đọc diễn cảm bắt đầu được đề ra. Song làm thế nào để học sinh đọc diễn cảm tốt sẽ giúp học sinh hiểu bài văn, bài thơ một cách sâu sắc, đọc diễn cảm tốt sẽ giúp cho các em cảm thụ được cái hay, cái đẹp của bài văn? Đặc biệt với chương trình đổi mới toàn diện căn bản cho học sinh, giáo viên cần hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm như thế nào để đáp ứng được yêu cầu quan trọng của phân môn Tập đọc nói chung và yêu cầu của việc luyện đọc diễn cảm cho học sinh lớp 4 nói riêng, trong khi việc tiếp cận với chương trình mới vẫn còn nhiều bỡ ngỡ và vướng mắc? Đây là một vấn đề còn nhiều tranh cãi của nhiều thầy cô giảng dạy trực tiếp cũng như của ngành giáo dục.

Chính vì việc nhận thức được tầm quan trọng của phân môn Tập đọc, tác dụng to lớn của việc đọc diễn cảm trong giờ dạy tập đọc, đồng thời thấy được những khó khăn bỡ ngỡ khi trực tiếp giảng dạy nội dung luyện đọc diễn cảm (yêu cầu, mức độ, quy trình, biện pháp thực hiện đạt hiệu quả), tôi đã tích cực nghiên cứu tài liệu, đổi mới phương pháp giảng dạy, áp dụng vào thực tế giảng dạy trên lớp và đã đạt hiệu quả. Tôi mạnh dạn xin trình bày: " Một số kinh nghiệm rèn kỹ năng đọc diễn cảm cho học sinh lớp 4" của mình cùng các đồng chí tham khảo và góp ý kiến nhằm nâng cao chất lượng đọc diễn cảm trong học sinh nói chung.

2. Tên sáng kiến:

- Một số kinh nghiệm rèn kỹ năng đọc diễn cảm cho học sinh lớp 4.

3. Tác giả, đồng tác giả sáng kiến:

- Họ và tên: Phạm Thị Thu Hà

- Địa chỉ tác giả sáng kiến.....

4. Chủ đầu tư sáng kiến:

Phạm Thị Thu Hà

5. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến:

Sáng kiến áp dụng ở phân môn Tập đọc, môn Tiếng việt lớp 4. Sáng kiến đưa ra những giải pháp, khắc phục những khó khăn trong việc dạy đọc diễn cảm cho học sinh tiểu học nói chung, học sinh lớp 4 nói riêng đồng thời nêu lên một số biện pháp để học sinh đọc diễn cảm tốt.

6. Ngày sáng kiến được áp dụng lần đầu hoặc áp dụng thử:

- Sáng kiến được áp dụng từ ngày 2/10/2017.

7. Mô tả bản chất của sáng kiến:

1. Thực trạng – nguyên nhân vấn đề mà sáng kiến nghiên cứu:

Đơn vị trường Tiểu học Chiến Thắng đóng trên địa bàn thành phố Thái Nguyên. Mấy năm gần đây địa phương rất quan tâm tới sự nghiệp giáo dục của phường, tới trường Tiểu học nói riêng. Trường lớp đã từng bước được tu sửa khang trang hơn, xây mới nhiều phòng học, cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho công tác giảng dạy của thầy và trò tương đối đảm bảo. Học

sinh phần đông là con em công nhân, bố mẹ các em là công nhân của các nhà máy, cán bộ công viên chức đóng trên địa bàn thị xã có trình độ học vấn cao luôn quan tâm sự nghiệp giáo dục.

Bên cạnh đó một phần học sinh là con em nông nghiệp và buôn bán nhỏ cho nên gia đình chưa thực sự quan tâm đến việc học tập của các em.

* Về phía giáo viên:

- Đa số giáo viên nhận thức đúng về vai trò của việc đọc diễn cảm, nắm được yêu cầu, quy trình hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm. Song không ít giáo viên chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc đọc diễn cảm, vì vậy khi dạy giờ tập đọc giáo viên chưa chú ý đến đọc diễn cảm mà chỉ coi trọng bước luyện đọc, bước tìm hiểu bài, còn phần hướng dẫn đọc diễn cảm còn tiến hành một cách hình thức, qua loa, "lấy lệ". Giáo viên chưa tạo điều kiện cho học sinh luyện đọc.

- Không ít giáo viên lại đưa ra yêu cầu cao hơn đối với học sinh - yêu cầu học sinh đọc diễn cảm, tổ chức thi đọc diễn cảm toàn bài thơ, bài văn, trong khi đối với lớp 4 mới chỉ yêu cầu ở mức độ ban đầu (đọc diễn cảm được một đoạn).

- Bên cạnh đó, trong những năm gần đây, việc đổi mới phương pháp dạy và học theo hướng tích cực cho học sinh chưa đạt hiệu quả, vẫn còn một số giáo viên chưa tiếp cận được phương pháp dạy học mới - phương pháp tích cực hoá hoạt động của học sinh. Giáo viên chưa mạnh dạn áp dụng việc đổi mới phương pháp trong quá trình giảng dạy. Giáo viên còn nặng về thuyết trình, giảng dạy theo lối dập khuôn, máy móc - thầy đọc mẫu ra sao, trò đọc như vậy trong khi đó giọng đọc của thầy lại chưa thật hấp dẫn, thậm chí giọng đọc còn chưa thật chuẩn xác, mẫu mực...

- Giáo viên chưa tạo lập được cơ sở vững chắc cho thành công của tiết dạy: chưa đầu tư thích đáng cho việc thiết kế bài giảng, chưa có sự công phu rèn giọng đọc của bản thân, chưa "kế thừa" hiệu quả của hai bước đệm cho đọc diễn cảm tốt: luyện đọc và tìm hiểu bài.

* Về phía học sinh:

- Chất lượng đọc ở một số học sinh chưa tốt, học sinh đọc còn chậm, sai, ngọng, ấp úng...

- Học sinh còn nhỏ, các em nặng về học vẹt - cô đọc sao trò cố đọc như vậy, chưa biết đọc thế nào cho hay.

- Khả năng cảm thụ văn học của học sinh còn hạn chế, học sinh không có điều kiện đọc nhiều truyện, tranh, báo... Dẫn đến chất lượng đọc diễn cảm chưa cao.

* Về phía gia đình:

- Hoàn cảnh kinh tế còn gặp nhiều khó khăn, chưa có điều kiện cho các em đọc nhiều sách báo...

- Một số gia đình chưa thực sự quan tâm đến chất lượng đọc diễn cảm của các em, nếu có mới chỉ dừng lại ở việc dạy các em đọc to, rõ ràng... chứ chưa hướng các em đọc diễn cảm. Đặc

biệt do ảnh hưởng của phương ngữ địa phương (phát âm sai phụ âm l/n), các thành viên trong gia đình chưa chú ý sửa ngọng khi phát âm, dẫn tới các em bị ảnh hưởng về cách phát âm. Trước thực trạng trên ngay sau khi dạy vài bài đầu tiên, tôi đã tiến hành khảo sát chất lượng đọc của lớp 4a. Đề bài: "Hãy đọc diễn cảm một đoạn văn mà em thích trong bài : Dế Mèn bênh vực kẻ yếu " Tiếng Việt lớp 4 tập 1 - Trang 15.

Trước thực trạng trên, tôi đã tích cực nghiên cứu, để tìm hiểu nguyên nhân dẫn đến thực trạng trên và đề ra những giải pháp nhằm khắc phục những hạn chế đó.

2. Biện pháp thực hiện:

Sau khi xác định được thực trạng của việc hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm, tìm ra nguyên nhân dẫn đến chất lượng đọc diễn cảm chưa cao, tôi đã tiến hành các biện pháp sau:

2.1. Nghiên cứu nội dung cơ bản của chương trình, sách giáo khoa Tiếng Việt 4 nói chung, mục tiêu, nội dung, yêu cầu của luyện đọc diễn cảm đối với học sinh lớp 4 nói riêng.

- Sách giáo khoa Tiếng Việt 4 được chia làm 10 đơn vị học, mỗi đơn vị ứng với một chủ điểm. Qua mỗi chủ điểm đặc biệt là qua các bài đọc, sách đem đến cho học sinh những kiến thức bổ ích và lí thú về một lĩnh vực của đời sống, các em được giao tiếp với thiên nhiên, cảm nhận vẻ đẹp của bốn mùa, làm quen với những con vật dễ thương... Các em được mở rộng tầm mắt về thế giới xung quanh, biết yêu quý các dân tộc anh em, biết cảm thông chia sẻ với những cảnh ngộ khó khăn... Tất cả những điều đó tạo thuận lợi rất lớn giúp học sinh cảm nhận được cái hay, cái đẹp của tác phẩm. Từ việc cảm thụ tốt ấy, sẽ giúp các em đọc diễn cảm tốt hơn nhiều. Trên cơ sở nắm vững nội dung, chương trình SGK Tiếng Việt 4, tôi nghiên cứu yêu cầu về đọc diễn cảm đối với học sinh lớp 4. CTTH (môn Tiếng Việt) ban hành kèm theo quyết định số 43/2001/QĐ-BGD và ĐT ngày 9/11/2001 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã qui định rèn kĩ năng đọc cho học sinh lớp 4, trong đó có nội dung tập đọc diễn cảm một bài thơ đã thuộc, một đoạn truyện đã đọc (học hết lớp 4, học sinh cần đạt được yêu cầu cơ bản: đọc có biểu cảm đoạn văn, đoạn thơ). So với lớp dưới, kĩ năng đọc diễn cảm ở lớp 4 mới được đề ra và chỉ ở mức độ ban đầu (đọc diễn cảm được một đoạn), học sinh được luyện tập thực hành từng bước để đáp ứng được yêu cầu cao hơn ở lớp 5 và ở các lớp trên.

2. Phân loại, nắm chắc đối tượng học sinh.

Căn cứ vào kết quả khảo sát, theo dõi quá trình học trên lớp, tôi tiến hành phân loại học sinh theo các nhóm:

- + Học sinh đọc diễn cảm tốt.
- + Học sinh đọc lưu loát, bước đầu có diễn cảm.
- + Học sinh đọc đúng, chưa diễn cảm:
- + Học sinh đọc còn chậm, sai, ngọng.

Nắm được chất lượng học sinh ngay từ đầu năm sẽ giúp tôi dạy sát đối tượng, giúp tôi có điều kiện sửa lỗi, kèm cặp hay bồi dưỡng kịp thời.

3. Trên cơ sở nắm vững nội dung, chương trình SGK, yêu cầu đọc diễn cảm đối với học sinh lớp 4, nắm vững trình độ học sinh, tôi tiến hành xây dựng kế hoạch giảng dạy theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh.

* Chuẩn bị chu đáo trước khi hướng dẫn học sinh đọc diễn cảm.

Sau khi học sinh đã luyện đọc đúng; tìm hiểu bài,... phát hiện giọng đọc, cách đọc thì cho các em luyện đọc diễn cảm. Phần đọc diễn cảm này thường là học sinh đọc mẫu (nếu như các em đọc tốt). Nhưng cũng có khi giáo viên phải đọc mẫu diễn cảm cho học sinh nghe và học tập (nếu như các em đọc không tốt). Để khi hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm tốt, thì giáo viên cần chú ý đến việc rèn đọc diễn cảm của chính bản thân mình. Thầy cô có đọc diễn cảm tốt thì mới hướng dẫn học sinh đọc diễn cảm tốt được. Để đọc diễn cảm tốt, tôi luôn rèn luyện công phu cả về giọng đọc, kỹ năng đọc và năng lực cảm thụ văn học. Tôi luôn tìm hiểu kỹ bài văn, bài thơ để cảm thụ tác phẩm một cách sâu sắc, tinh tế và nhưng thế tôi sẽ tìm được giọng đọc phù hợp, hấp dẫn. Với việc đọc diễn cảm tốt chúng ta đã chuyển đến học sinh không chỉ là nội dung bài văn, bài thơ mà cả cảm xúc của mình về giá trị nội dung và nghệ thuật của tác phẩm, tác động đến tình cảm của học sinh. Nghe giáo viên đọc diễn cảm mẫu tốt, học sinh không chỉ học tập về kỹ thuật đọc mà các em còn hiểu được phần nào nội dung thông báo và có được sự rung động cảm xúc. Để đọc diễn cảm tốt, tôi tiến hành như sau:

- Rèn giọng đọc chuẩn xác (Tôi luôn cố gắng rèn cho mình khả năng phát âm chuẩn khi giao tiếp, khi đứng trước học trò).
- Đọc bài văn, bài thơ nhiều lần trước khi lên lớp. Nắm chắc nội dung bài.
- Xác định sắc thái giọng đọc tùy theo đối tượng miêu tả; đối tượng, tính cách của từng nhân vật... trong văn bản. (Tôi căn cứ vào phần hướng dẫn sự phạm).
- Tập ngắt nhịp theo dấu hiệu ngữ pháp, dựa vào cấu trúc câu, văn cảnh.
- Tìm từ nhấn giọng (từ thể hiện cảm xúc, tâm trạng).
- Tìm hiểu về độ cao, trường độ.
- Ví dụ khi chuẩn bị dạy bài "Mẹ ốm" (Tiếng Việt 4, tập 1 - Trang 9). Để chuẩn bị bài dạy, tôi rèn giọng đọc cho mình như sau:
  - Đọc bài văn nhiều lần.
  - Nghiên cứu kỹ, nắm chắc nội dung bài (Tình cảm yêu thương sâu sắc, sự hiếu thảo, lòng biết ơn của bạn nhỏ với người mẹ bị ốm).
  - Nghiên cứu phần hướng dẫn sự phạm trong SGK, tôi sẽ xác định được: Cần đọc đúng nhịp điệu bài thơ, giọng nhẹ nhàng, tình cảm.
- + Khổ thơ 1, 2: Giọng trầm, buồn.

- + Khổ thơ 3: Giọng đọc lo lắng.
- + Khổ thơ 4, 5: Giọng vui hơn một chút.
- + Khổ thơ 6, 7: Giọng thiết tha, trầm lắng.

- Về cách ngắt nhịp: Đây là bài thơ theo thể thơ lục bát tôi có thể ngắt giọng theo nhịp 2/4, dựa vào cấu trúc câu (câu kể), tôi có thể ngắt nhịp như sau:

Lá tràu/ **khô** giữa coi tràu
Truyện Kiều/ **gấp lại** trên đầu bấy nay
Cánh màn/ **khép lỏng** cả ngày
Ruộng vườn/ **vắng mẹ** cuộc cày sớm trưa.

- Nhấn giọng: Tôi sẽ nhấn giọng ở những từ ngữ thể hiện nội dung như: khô, gấp lại, chẳng, ngọt ngào, ngâm thơ, kể chuyện.... Với cách xác định như vậy, đọc lại bài thơ nhiều lần cộng với sự chuyển giọng linh hoạt (trầm buồn - lo lắng - thiết tha...), tôi có thể cảm thấy tự tin khi thể hiện giọng đọc của mình trước học trò.

* Thiết kế bài giảng có chất lượng, khoa học.

Sau khi tìm được giọng đọc chuẩn xác, tôi tiến hành nghiên cứu kĩ SGK, SGV, Thiết kế bài giảng Tiếng Việt... để tìm ra phương án giảng dạy phù hợp. Khi thiết kế bài dạy tôi luôn chú ý đến đặc điểm học sinh lớp mình. Tôi luôn tự đặt ra những câu hỏi: Học sinh có thể đọc sai ở những từ nào? câu thơ (câu văn) nào học sinh khó ngắt hơi đúng? Nên chọn đoạn nào để hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm? Cách tổ chức các hoạt động đó như thế nào?...

- Khi thiết kế, tôi luôn cố gắng trình bày ngắn gọn, song thể hiện rõ từng bước và có sự phân loại kiến thức cho phù hợp với từng đối tượng học sinh trong lớp.

* Thực hiện tốt khâu luyện đọc, tìm hiểu bài.

Kĩ năng đọc diễn cảm các văn bản nghệ thuật được luyện tập sau khi học sinh đã đạt được những yêu cầu tối thiểu về trình độ đọc (đọc đúng, rõ ràng, rành mạch,...), sau khi học sinh và tìm hiểu bài và nắm được nội dung, ý nghĩa bài học. Vì vậy để hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm đạt hiệu quả giáo viên cần thực hiện tốt khâu luyện đọc và tìm hiểu bài. Ở khâu luyện đọc tôi tiến hành hướng dẫn học sinh đọc đúng các từ khó, ngắt hơi đúng các câu dài. Tạo điều kiện để học sinh luyện đọc dưới các hình thức cá nhân, nhóm... trên cơ sở phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh.

Ví dụ: Khi dạy bài “**Đường đi Sa Pa**” (Tiếng Việt 4 - tập 2, trang 113)

Ở bước tìm hiểu bài, sau khi các em đã khai thác xong hệ thống câu hỏi trong SGK, tôi nêu thêm một số câu hỏi dành cho HS khá, giỏi giúp các em tìm hiểu về giá trị nghệ thuật có trong đoạn cuối để thấy hết vẻ đẹp diệu kì, độc đáo của Sa Pa.

+ Đoạn mở đầu, tác giả đã sử dụng những biện pháp nghệ thuật gì để miêu tả vẻ đẹp của Sa Pa ? (so sánh)

+ Hãy nêu những hình ảnh so sánh . (Chúng tôi đi bên những thác trắng xóa tựa mây trời; những bông hoa chuối rực lên như ngọn lửa)

+ Để miêu vẽ đẹp của Sa Pa tác giả đã dựng những giác quan nào ? (thị giác và Thính giác)

+ Miêu tả điều em hình dung được về cảnh đẹp của Sa Pa? (Ngày liên tục đổi mùa tạo nên một bức tranh phong cảnh đẹp lạ mắt: Thoắt cái, lá vàng rơi trong khoảnh khắc mùa thu. Thoắt cái, trắng long lanh một cơn mưa tuyết trên những cành đào, lê, mận. Thoắt cái, gió xuân hây hây nồng nàn với những bông hoa lay ơn màu đen nhung hiếm quý.

+ Vì sao tác giả gọi Sa Pa là “món quà tặng kì diệu mà thiên nhiên dành tặng đất nước ta? (Vì Sa Pa rất đẹp, sự đổi mùa trong một ngày ở Sa Pa rất lạ lùng).

+ Đoạn này ý nói lên điều gì ? (Vẻ đẹp tinh tế, độc đáo của Sa Pa)
 Vì đoạn cuối có nhiều câu văn hay, thể hiện nội dung trọng tâm của bài văn và có độ dài dài nhất trong ba đoạn nên tôi chọn đoạn 3 để hướng dẫn các em đọc diễn cảm.
 Tôi tiến hành như sau :

- Gọi HS đọc nối tiếp toàn bài văn. - Giới thiệu đoạn đọc diễn cảm (đoạn 3) - Treo bảng phụ và gọi HS đọc mẫu. - Để đọc hay đoạn này, em cần đọc với giọng như thế nào ? - Thống nhất giọng đọc cho đoạn này : <i>đọc với giọng nhẹ nhàng, cảm hứng ca ngợi và nhấn giọng các từ gợi tả, gợi cảm.</i> - Luyện đọc diễn cảm theo nhóm. - Tổ chức thi đọc diễn cảm trước lớp - Cả lớp nhận xét, bình chọn bạn đọc hay nhất.	- 3 HS đọc nối tiếp ; Cả lớp đọc thầm - 1 HS đọc to (HS khá, giỏi); Lớp theo dõi. - Nêu các từ cần nhấn giọng, chỗ ngắt hơi sau các cụm từ ; nêu giọng đọc phù hợp nhất cho đoạn - Chú ý lắng nghe. - Đọc theo nhóm đôi (2') - 3- 4 HS thi đọc (theo từng cặp cùng nhóm

Cụ thể đoạn này đọc như sau :

" Hôm sau, chúng tôi đi Sa Pa. Phong cảnh ở đây **thật đẹp**. **Thoắt cái**, lá vàng **rơi** trong khoảnh khắc mùa thu. **Thoắt cái, trắng long lanh** một cơn mưa tuyết trên những cành đào, lê, mận.

Thoắt cái, gió xuân **hây hây nồng nàn** với những bông hoa lay ơn màu đen nhung hiếm quý.

Sa Pa quả là món quà tặng **điêu kì** mà thiên nhiên **dành tặng** cho đất nước ta. "

* Hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm.

Tổ chức luyện đọc diễn cảm phát huy tính tích cực và sáng tạo của học sinh. Muốn đọc diễn cảm một văn bản, phải lựa chọn được giọng điệu, ngữ điệu phù hợp với tình huống miêu tả, thể hiện được tình cảm, thái độ, đặc điểm của nhân vật hay tình cảm, thái độ của tác giả với nhân vật và nội dung miêu tả trong văn bản. Vậy để hướng dẫn học sinh lớp 4 từng bước hình thành kĩ

năng đọc diễn cảm, giáo viên cần đọc mẫu, giúp học sinh luyện tập thể hiện sự cảm nhận về nội dung, ý nghĩa của bài qua giọng đọc. Bên cạnh những điểm chung để thống nhất về cách đọc mỗi cá nhân có cảm thụ riêng, từ đó có cách đọc diễn cảm bộc lộ sự sáng tạo. Để phát huy tính sáng tạo của học sinh, khi đọc diễn cảm cách tốt nhất là giáo viên tổ chức cho học sinh luyện tập tự bộc lộ (trên cơ sở đọc mẫu của giáo viên và kết quả tìm hiểu bài), qua đó chỉ dẫn, điều chỉnh cách đọc cho học sinh, tránh phân tích quá chi tiết về cách đọc rồi sau đó mới chuyển sang luyện đọc và đọc theo một cách giống hệt nhau. Giáo viên có thể hướng dẫn học sinh luyện đọc diễn cảm như sau:

- Sau khi tìm hiểu bài, giáo viên yêu cầu học sinh đọc thật tốt một đoạn "Thăm dò" khả năng thể hiện sự cảm nhận nội dung, sự cảm nhận bằng giọng đọc của học sinh.

- Qua kết quả đọc của học sinh, giáo viên dẫn dắt, gợi ý để học sinh phát huy ưu điểm, khắc phục những hạn chế để tìm ra cách đọc hợp lí.

- Giáo viên đọc mẫu nhằm minh họa, gợi ý hoặc "Tạo tình huống" cho học sinh nhận xét, giải thích, tự tìm ra cách đọc.

- Tạo điều kiện cho từng học sinh được thực hành luyện đọc diễn cảm (theo cặp, nhóm) để rút kinh nghiệm, tổ chức cho học sinh thi đọc diễn cảm trước lớp để các em được học tập lẫn nhau và được giáo viên động viên hay uốn nắn. Ví dụ 1: Bài "Gà Trống và Cáo" (Tuần 5 - Tiếng Việt 4 .Tập 1). Sau khi tìm hiểu bài, tôi yêu cầu 3 học sinh đọc nối tiếp 3 đoạn của bài. Yêu cầu cả lớp theo dõi xác định đúng giọng đọc của bài thơ.

- Bài thơ đọc với giọng như thế nào? (giọng đọc vui, dí dỏm...)

- Gọi 1 học sinh khá giỏi đọc đoạn:

"Nhác trông/ vắt vẻo trên cành
Anh chàng Gà Trống/ tinh nhanh lời đời
Cáo kia/ đơn đả ngỏ lời:
Kìa/ anh bạn quý, xin mời xuống đây
Để nghe cho rõ tin này
Muôn loài mạnh yếu/ từ rày kết thân
Lòng tôi sung sướng muôn phần
Báo cho bạn hữu/ xa gần đều hay
Xin đừng e ngại, xuống đây
Cho tôi hôn bạn/ tỏ bày tình thân..."

(La Phong - ten)

- Đoạn thơ vừa rồi bạn đọc với giọng vui hay buồn? (Giọng vui, dí dỏm...)

- Để nêu bật được đặc điểm của nhân vật bạn đã chú ý nhấn giọng ở những từ ngữ nào? (vắt vẻo, lời đời, đơn đả, anh bạn quý, xuống đây, kết thân, muôn phần.)

- Lời nói của Cáo cần đọc với thái độ như thế nào? (Thể hiện đúng tính cách của Cáo: Tinh ranh, xảo quyệt giả giọng thân thiện).

- Giáo viên đọc mẫu, yêu cầu học sinh theo dõi, phát hiện xem cô còn kéo dài giọng ở từ ngữ nào? (hôn bạn)

- Cô kéo dài giọng ở từ đó nhằm mục đích gì? (Thể hiện rõ sự giả dối của Cáo)

- Tổ chức cho học sinh luyện đọc diễn cảm theo nhóm đôi (Hai học sinh thành một nhóm, một bạn đọc - một bạn theo dõi, nhận xét, góp ý, sau đó đổi vai).

- Tổ chức thi đọc diễn cảm trước cả lớp. (3 đại diện thi đọc, lớp nhận xét, bình chọn giọng đọc hay).

- Với biện pháp luyện đọc diễn cảm như trên, tôi nhận thấy học sinh đã biết nhấn giọng ở những từ ngữ gợi tả, gợi cảm, biết thể hiện được giọng điệu của từng nhân vật. Và thông qua việc đọc diễn cảm bài thơ học sinh còn cảm nhận được ý nghĩa sâu xa của bài thơ (Đừng vội tin những lời nói ngọt ngào của kẻ xấu), thể hiện được thái độ yêu (chú gà trống thông minh), ghét (thói xảo trá, xấu xa của Cáo) trước những nét tính cách khác nhau của từng nhân vật.

4. Bồi dưỡng vốn sống cho học sinh

Thực tế các lớp tôi dạy, đa số các em đọc tương đối lưu loát các bài đọc trong sách giáo khoa cũng như các văn bản khác song do sự trải nghiệm thực tế còn hạn chế và vốn sống còn ít ỏi nên các em khó thể hiện thành công một bài đọc theo yêu cầu một cách chủ động và sâu sắc.

Ví dụ: Khi dạy bài “**Bè xuôi sông La**” (Tiếng Việt 4 - tập1).

Đa số các em học sinh của trường tôi là con cán bộ công chức ở thành phố. Nếu như các em chưa một lần được về quê hoặc về vùng nông thôn, chưa được ngắm cảnh dòng sông chảy bao quanh xóm làng thì các em khó có thể cảm nhận được hết vẻ đẹp trù phú, ấm no, thanh bình mà nhộn nhịp của trong đời sống của người. Tất cả những chi tiết đó các em đều cảm nhận qua lời giảng và giọng đọc của tôi thể hiện lại mà không hề biết bản thân mình đúng hay sai. Vì thế, trong quá trình dạy, tôi yêu cầu các em luôn phải cố gắng đặt mình vào hoàn cảnh của nhân vật, hòa mình vào cảnh vật để cảm nhận hết cái tình của tác phẩm. Ngoài ra, tôi nhắc các em tìm đọc thêm sách, báo, truyện; tích cực tham gia các cuộc thi do nhà trường và Liên đội tổ chức; hoặc đi tham quan du lịch, dã ngoại cùng với gia đình trong các dịp hè, dịp tết hay các ngày lễ, ngày nghỉ cuối tuần,... để bản thân các em được tiếp xúc, hiểu biết nhiều về thế giới bên ngoài nhằm tăng thêm vốn sống thực tiễn cho các em, từ đó các em tiếp thu bài một cách chủ động, hứng thú, không mơ hồ và đạt hiệu quả cao trong việc cảm thụ nội dung bài học tốt hơn.

8. Những thông tin cần được bảo mật (nếu có): Không có

9. Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến:

a. Đối với giáo viên

Muốn thực hiện được nhiệm vụ đó đòi hỏi người giáo viên phải:

- Nắm vững phương pháp bộ môn.
- Có ý thức rèn luyện giọng đọc, kỹ thuật đọc lẫn năng lực cảm thụ văn học.
- Có biện pháp chữa các lỗi phát âm và đọc diễn cảm.
- Có cách giảng bài truyền cảm hơn, thu hút được sự chú ý và gây hứng thú học tập cho học sinh.

Do thực hiện tốt nội dung trên và áp dụng các biện pháp đề xuất, tôi thấy học sinh đã khắc phục được lỗi phát âm, các em có thói quen đọc diễn cảm và đề có hứng thú khi học phân môn, từ đó giúp các em có năng lực cảm thụ văn học, tiếp xúc với văn học một cách hiệu quả, chất lượng đọc của học sinh có tiến bộ rõ rệt so với trước.

Từ kết quả trên đã thu được, theo tôi để học sinh lớp 4 đọc đúng, diễn cảm, người giáo viên phải khéo léo vận dụng các phương pháp dạy học và giáo dục vào từng tình huống, vào con người và con người cụ thể. Vì thế, hoạt động dạy học của người giáo viên không cho phép dập khuôn máy móc mà đòi hỏi phải có nội dung, cách thức tiến hành sáng tạo ở tình huống cá nhân cụ thể.

Đặc biệt trong phân môn tập đọc, người giáo viên phải chú ý rèn luyện để có giọng đọc diễn cảm và thể hiện kỹ thuật đọc tốt nhất. Giáo viên phải kiên trì uốn nắn cách đọc cho học sinh một cách chân thành, bồi dưỡng vốn sống, phát huy năng lực cảm thụ văn học, tôn trọng những suy nghĩ cảm xúc chân thực, ngây thơ của học sinh.

Ngày nay với nhịp độ phát triển của xã hội, của đất nước đòi hỏi người giáo viên tiểu học phải có năng lực trình độ chuyên môn vững vàng, không ngừng nâng cao năng lực, bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ để đáp ứng với sự phát triển của xã hội, của đất nước

b. Đối với học sinh

- Phải thường xuyên rèn kỹ năng đọc để đọc đúng, đọc to và lưu loát các bài đọc.
- Phải nắm được nội dung của từng bài đọc để cảm nhận được cái hay, cái đẹp trong bài đọc ; Biết chủ động tìm giọng đọc phù hợp cho từng đoạn hoặc cả bài, từ đó các em sẽ đọc tốt và bộc lộ được cảm xúc của mình qua bài đọc
- Phải xem việc đọc diễn cảm là yêu cầu không thể thiếu trong giờ Tập đọc. Vì thế, các em phải có thói quen tự rèn đọc diễn cảm không những chỉ ở các tiết học trên lớp mà còn áp dụng cả việc tự học ở nhà.
- Phải yêu thích môn học và luôn có hứng thú trong các tiết học ; Biết đọc diễn cảm không những ở các bài của phân môn Tập đọc mà còn áp dụng với các bài học trong các phân môn của môn Tiếng Việt và một số môn học khác (như : Đạo đức, phân môn Lịch sử).
- Thường xuyên có ý thức đọc thêm sách, báo, truyện,... để tăng thêm sự hiểu biết cho bản thân, từ đó nâng cao khả năng bộc lộ của mình khi đọc bài.
- Tiếp tục nghiên cứu, trao đổi đề tài này nhằm giúp giáo viên thực hiện có hiệu quả việc

rèn đọc diễn cảm cho học sinh trong nhiều đơn vị; đồng thời giúp tôi bổ sung, hoàn thiện đề tài này.

- Các cấp thường xuyên tổ chức cuộc thi đọc diễn cảm không những chỉ đối với trong giáo viên mà còn thực hiện cả trong học sinh nhằm nâng cao chất lượng đọc của học sinh và chất lượng giảng dạy của giáo viên.

Kết luận: Trong trường Tiểu học, việc rèn đọc diễn cảm cho học sinh là điều hết sức cần thiết, nó mang lại hiệu quả cao trong quá trình học tập của các em. Đối với giáo viên, việc đọc diễn cảm lại càng có ý nghĩa quan trọng bởi nó giúp các giáo viên truyền thụ tác phẩm văn học tốt hơn, từ đó mang lại cho học sinh sự cảm nhận về bài đọc cũng tốt hơn. Hay nói cách khác: **Năng lực đọc diễn cảm chính là một trong những “thước đo tay nghề” đối với giáo viên Tiểu học.**

Trên đây là một vài kinh nghiệm ít ỏi của bản thân trong việc **Rèn kĩ năng đọc diễn cảm cho học sinh lớp 4** mà tôi đã rút ra được từ thực tế giảng dạy song không sao tránh khỏi những khiếm khuyết. Rất mong các đồng chí góp ý thêm cho bản kinh nghiệm của tôi được đầy đủ và hoàn thiện hơn, giúp tôi thực hiện ngày càng có hiệu quả hơn nữa trong việc rèn kĩ năng đọc diễn cảm cho học sinh nói riêng và cũng như góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho học sinh nói chung.

10. Đánh giá lợi ích thu được .

Kết quả cụ thể ở lớp 4C

Tổng số: 38 em

Phân loại	Số học sinh
Đọc diễn cảm	18
Đọc đúng	20
Đọc chưa lưu loát	0

Hiện nay số học sinh còn phát âm chưa chuẩn chiếm tỷ lệ rất ít. Đây là một điều đáng mừng và là thành công lớn trong quá trình dạy của tôi.

Ta thấy việc hình thành và phát triển cho học sinh kỹ năng đọc là một kỹ năng quan trọng hàng đầu của hoạt động ở bậc đầu tiên trong trường phổ thông, mà một trong những yêu cầu của kỹ năng đọc đó là đọc đúng, đọc diễn cảm. Muốn đọc được diễn cảm, trước tiên học sinh phải đọc đúng, mà đọc đúng đã bao gồm một số tiêu chuẩn của đọc diễn cảm, vai trò quyết định chất lượng dạy học chính là ở giáo viên.

- Hầu hết các cá nhân học sinh sau khi áp dụng sáng kiến này đều nhận thấy đọc diễn cảm tốt, hứng thú với giờ học tập đọc hơn trước.

11. Danh sách mục tham gia sáng kiến

số	Tên tổ chức/ cá	Địa chỉ	Phạm vi/Lĩnh vực

VnDoc - Tải tài liệu, văn bản pháp luật, biểu mẫu miễn phí